

GARNALEN – VERHALEN EN RECEPTEN VAN VROEGER EN NU

Wist je dat Belgen de grootste grijze gamaaleters ter wereld zijn? Niet alleen is de garnaal een gegeerde lekkernij, het is ook een product met een rijke geschiedenis en traditie. De auteurs, Katrien Vervaele en Nancy Fockedeey, nemen je mee op tocht met paardenvissers en kruiers, met een vissersschip op zee, naar de veiling en de vismijn... tot in Marokko waar de meeste garnalen worden gepeld. Naast boeiende verhalen en weetjes krijg je ook bekende en minder bekende garnaalreceptjes die je meteen kunt uittesten. Een unieke mix van wetenschap, journalistiek en gastronomie! Het boek 'Garnalen – verhalen en recepten van vroeger en nu' is uitgegeven bij Lannoo en ligt vanaf 15 september in de boekhandel.

Jan Seys

ACTIEPLAN ZEEHOND: VAN DEFENSIEF NAAR OFFENSIEF MILIEUBELEID OP ZEE

Tijdens een persmoment in Oostende eind april 2012 lanceerde Minister van de Noordzee, Johan Vande Lanotte, zijn actieplan Zeehond. Met dit plan wil de federale overheid overgaan van een defensief naar een meer offensief milieubeleid in het Belgisch deel van de Noordzee. Waar tot nu toe gekozen werd om met verbodsbepalingen een verdere achteruitgang van het mariene ecosysteem na te streven, is het nu veeleer de bedoeling de natuur actief een handje toe te steken door biodiversiteitsversterkende maatregelen te treffen op zee. Omwille van het vaar- en visverbod dat er geldt, zullen de windmolenparken fungeren als openluchtlaboratoria voor de eerste fase van dit actieplan (2013-2017). Tijdens deze fase zal geëxperimenteerd worden met allerlei types artificiële (betonnen blokken, grindstortingen) en natuurlijke riffen (herstel Europese oesterbanken), en zal hun effect op de biodiversiteit worden geëvalueerd. In 2014 zal ook worden overgegaan tot het plaatsen van speciaal daarvoor ontworpen zeehondenplatforms. Vanaf 2018, eens de deugdelijkheid van een aantal maatregelen is bewezen, kan onderzocht worden hoe de biodiversiteitsmaatregelen verder dienen te worden uitgebouwd en of er een combinatie met andere activiteiten op zee mogelijk is. Meer info: www.samenaanhetwerk.be/actieplanzeehond.

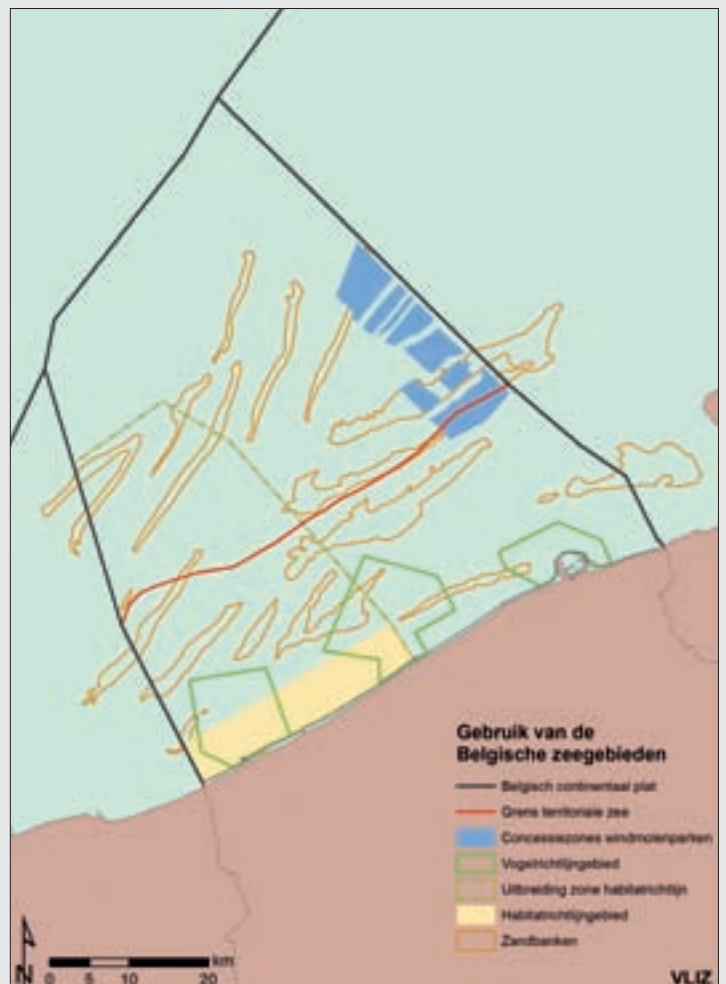
Jan Seys

AANDUIDING VLAAMSE BANKEN ALS EUROPEES BESCHERMD GEBIED

In 2005 werden in België de eerste mariene beschermde gebieden aangeduid bij Koninklijk Besluit. Het ging onder meer om het gebied 'Trapegeer-Stroombank', gelegen in de kustnabije zone tussen Nieuwpoort en de Franse grens. Deze zone werd beschermd op grond van de Europese natuurbehoudswetgeving, de zogenaamde Habitatrichtlijn. In 2010 werd in een wetenschappelijke studie voorgesteld om het beschermde gebied 'Trapegeer-Stroombank' aanzienlijk uit te breiden. Deze uitgebreide zone kreeg in 2010 groen licht van toenmalig staatssecretaris Etienne Schouppe, wat resulteerde in de aanmelding bij Europa onder de naam 'Vlaamse Banken'. De Europese Commissie volgde de redenering en plaatste het in november 2011 op de 'lijst van gebieden van communautair belang'. Na deze Europese stap was het terug de beurt aan de federale overheid om dit gebied ook in de eigen nationale wetgeving te beschermen. In juni van dit jaar keurde de regering principieel de aanwijzing goed. Er wordt een koninklijk besluit voorbereid, waarin deze aanwijzing ook formeel vorm zal krijgen.

Door deze uitbreiding heeft de beschermde zone (oude Trapegeer-Stroombank + nieuwe gebied) nu een oppervlakte van 1099,939 km² (een groei van ongeveer 920 km²). Deze bijna 1100 km² stemt overeen met ongeveer een derde van het Belgische deel van de Noordzee. Het gebied is opgebouwd uit ondiepe zandbanksystemen en uit 'riffen'. Deze laatste worden gevormd door grindbedden of zogenaamde Lanice-aggregaties (dit zijn 'riffen' gevormd door schelpkokerwormen). Dergelijke ondiepe zandbanksystemen zijn vrij uniek ter wereld en verdienen dus ook een nationale en Europese bescherming. De overheid dient na de aanwijzing tevens nog de nodige instandhoudingsdoelstellingen op te stellen voor dit gebied.

An Cliquet

DE ARCHEOLOGISCHE ATLAS VAN DE 2 ZEEËN, EEN GRENSOVERSCHRIJDEND PROJECT

De Noordzee en het Kanaal worden traditioneel gezien als natuurlijke grenzen. Niettemin zijn deze zeeën steeds het toneel geweest van allianties, strijd en handel. Tienduizend jaar geleden vormde de zeebodem door de lagere zeespiegel zelfs een uitgestrekte vlakte die druk bezocht werd door onze voorouders. Het hoeft dus niet te verbazen dat er vandaag, diep onder de druk

bevaren zeeroutes, talrijke waardevolle sporen van dit rijke verleden te vinden zijn.

In het kader van het Europese project 'Archeologische Atlas van de 2 Zeeën' (2009-2012) voerden maritieme archeologen uit drie landen – Frankrijk (Adramar), Engeland (HWTMA) en België (Onroerend Erfgoed) – onderzoek uit op dit gemeenschappelijk maritiem erfgoed. Ze bestudeerden onder meer verdrongen prehistorische sites, een verdwenen middeleeuws vissersdorp en scheepswrakken uit de wereldoorlogen. Daarnaast besteedden ze echter ook heel wat aandacht aan onderwijs en publiekswerking rond maritieme archeologie.

De resultaten van dit project zijn voorgesteld in een eindrapport, beschikbaar via het online GeoPortaal (www.a2s-geoportal.eu). Ze komen ook aan bod in de gratis tentoonstelling 'De Archeologische Atlas van de 2 Zeeën', die nog tot 11 november 2012 loopt op het Provinciedomein Raversijde (meer informatie op: www.atlaszeeen.eu).

Pieterjan Deckers & Ine Demerre

MEER ZEE-DENKEN NODIG

Dat de zee een belangrijke rol in ons leven speelt weten we. Maar wat weten we eigenlijk van die zee? Met mooi weer trekken we er met zijn allen naar toe. Vanaf Gent regelen verkeersborden deze menselijke toevloed naar de kust. De vergezichten, een bewegend schip van links naar rechts of andersom, geven rust. Het strand zorgt voor vertier en de horeca lest onze dorst. Foto's kijken in een aantal containers. Feestvieren tijdens een strandfestival terwijl iemand anders de achtergelaten rotzooi opruimt. Ja, er is veel te doen aan de zee.

We zien de zee als een al dan niet bewegend oppervlak. Een weg 'naar de overkant'. Maar de zee is meer. Ze is 3D, een gigantische bak met water en vol leven. "De oceanen vormen gezamenlijk één geheel, één oceanische ruimte" beweert Jan Stel in zijn boek 'De oceaan anders bekeken'. In de afgelopen jaren is ook duidelijk geworden dat de oceaan een geheugen heeft. De oceanische ruimte is 4D, met tijd als de vierde dimensie. Zo kun je tegenwoordig het 'weer' in de oceaan voorspellen, net zoals je die in lucht boven het land kunt proberen in te schatten. Dit soort lange-termijn voorspellingen van klimaat, schadelijke algenbloei of de beste route voor een schip, allen voegen ze iets wezenlijks toe aan wat de oceaan ons vandaag biedt.

In zijn boek 'De oceaan anders bekeken' neemt paleontoloog en oceanograaf Jan Stel je mee op een aantal wandelingen in de oceanische ruimte. De reis start in lang vervlogen tijden, naar de onbekende diepten van de oceanen en naar Antarctica, waar België het eerste zero-emissie station ter wereld heeft gebouwd. Het schetst het ontstaan van de Lage Landen, onze niet aflatende strijd tegen het water en het leren leven met de zee. Kortom, het boek schenkt je een blik in die geheimzinnige

oceanische ruimte met zijn ongelooflijke schoonheid en complexiteit. Het zoomt in op innovaties in het onderzoek en bekijkt de rol van de oceaan in de geschiedenis. Ook zijn impact op ons dagelijks leven en de problemen die ontstaan door het steeds intensiever wordende menselijke gebruik ervan, komen aan bod. 'De oceaan anders bekeken' is bedoeld voor iedereen met een brede visie die interesse heeft voor wat zich op en onder het wateroppervlak afspeelt.

Jan Seys

Gèrre de Zéesterre

